

Aan de minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Voortgangsbrief uithuisplaatsingen
kinderopvangtoeslagaffaire (UHP KOT) mei 2023

Datum
5 juni 2023

Ons kenmerk
4602592

1 Aanleiding

Tijdens het debat op 12 mei 2022 heeft u toegezegd de Tweede Kamer elk half jaar te informeren over het aantal terugplaatsingen en het functioneren van het Ondersteuningsteam. Deze toezegging heeft, na de voortgangsbrief van 1 november 2022¹, geleid tot de voorliggende Kamerbrief.

2 Geadviseerd besluit

Geadviseerd wordt in te stemmen met verzending van de voorliggende brief.

3 Kernpunten

In het eerste deel van deze brief beschrijft u kort de inzet en resultaten in de aanpak UHP KOT. De relevante aantallen en meeste recente voorgangsrapportage van het Ondersteuningsteam zijn als bijlage bijgevoegd. Het tweede deel geeft inzicht in de voortgang die wordt geboekt bij de onderzoeken en reflecties. Uw toezeggingen en – waar mogelijk – reacties op de aangenomen moties tijdens het debat van 29 maart jl. komen aan bod onder de verschillende thema's. Bij het opstellen van de brief is rekening gehouden met de uitdrukkelijke wens van de Tweede Kamer om kortere brieven te ontvangen.

4 Toelichting

4.1 Politieke context

Deze brief wordt mede namens de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane verstuurd. De staatssecretaris van VWS is medeverantwoordelijk voor het jeugdstelsel en medeopdrachtgever voor het programma Uithuisplaatsingen kinderen gedupeerden kinderopvangtoeslagaffaire (UHP KOT). De staatssecretaris Financiën - Toeslagen en Douane is verantwoordelijk voor de hersteloperatie. Deze brief wordt daarom parallel aan uw collega's voorgelegd.

Op 29 juni 2023 vindt een breed jeugdbeschermingsdebat plaats. U en de staatssecretaris van VWS informeren de Kamer voorafgaand daaraan separaat over de stand van zaken die ingezet zijn in de algemene jeugdbescherming.

Het wetsvoorstel uitwisseling persoonsgegevens UHP KOT ligt momenteel voor ter behandeling bij de Eerste Kamer. De Eerste Kamer heeft op 9 mei 2023

¹ Kamerstukken II 2022/23, 31839, nr. 909.

schriftelijke vragen gesteld, die inmiddels ook zijn beantwoord. Het is nog niet bekend hoe en wanneer het wetsvoorstel wordt behandeld.

4.2 Financiële overwegingen

De geschatte kosten voor de uitvoering van het programma Ondersteuning Uithuisplaatsingen gedupeerden Kinderopvangtoeslag (UHP KOT) voor 2022 zijn ingebracht bij de Ministeriële Commissie Toeslagen Herstel (MCTH). De MCTH heeft op 22 februari 2022 ingestemd bij met bijbehorende begroting.

Additionele financiering voor 2023 en (deels) 2024 is door het ministerie van Financiën uit middelen voor de hersteloperatie beschikbaar gesteld.

4.3 Krachtenveld

Deze brief is in samenwerking opgesteld met het ministerie van VWS en het programma Hersteloperatie toeslagen van het ministerie van Financiën. Daarnaast is afgestemd met het ministerie van Algemene Zaken, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Ondersteuningsteam, de Raad voor Rechtsbijstand, de Raad voor de Rechtspraak, de Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdzorg Nederland.

4.4 Strategie

Op 30 mei 2023 heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) aan het ministerie van Justitie en Veiligheid kenbaar gemaakt dat zij de halfjaarlijkse analyses om te komen tot een inschatting van het aantal uithuisplaatsingen onder gedupeerden niet zullen voortzetten. Er is hierover ook op DG niveau contact geweest tussen het ministerie en het CBS.

In de brief is toelichting op het besluit van het CBS opgenomen.

4.5 Ontwikkelingen hiervoor

De aanpak

- Op 26 november 2021 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de aanpak die is ontwikkeld om gedupeerde ouders en hun kinderen die te maken hebben gehad met een uithuisplaatsing extra hulp en ondersteuning te bieden.² Op 22 februari 2022 is zij voor het eerst geïnformeerd over de voortgang.³
- Doelen van de aanpak zijn het erkennen van het leed van de gedupeerde ouders en kinderen en bezien of herstel van de gezinssituatie wenselijk en mogelijk is.
- Gemeenten bieden alle gedupeerde gezinnen hulp en ondersteuning op vijf leefgebieden (financiën, wonen, zorg, gezin en werk).
- De Raad voor de Kinderbescherming en Gecertificeerde Instellingen zijn extra alert op gezinnen waarin sprake is van problemen met de kinderopvangtoeslag.
- Sinds 4 april 2022 is het Ondersteuningsteam landelijk beschikbaar voor gedupeerde ouders en hun kinderen die te maken hebben (gehad) met een uithuisplaatsing. De procesbegeleiders van het ondersteuningsteam zijn neutraal en onafhankelijk. Zij staan naast de ouders en kinderen, bieden hen een luisterend oor en brengen samen met ouders de situatie en hulpvraag in kaart, bespreken de mogelijkheden, en begeleiden bij het zetten van vervolgstappen. De veiligheid, ontwikkeling en perspectief van het kind staan daarbij altijd centraal. De Tweede Kamer is hierover op 31 maart 2022 per brief geïnformeerd.⁴

² Kamerstukken II 2021/22, 31839, nr. 921.

³ Kamerstukken II 2021/22, 31066, nr. 979.

⁴ Kamerstukken II 2021/22, 31839, nr. 997.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
5 juni 2023

Ons kenmerk
4602592

- Tijdens het debat op 12 mei 2022 zijn een aantal moties ingediend en toezeggingen gedaan. De Tweede Kamer is op 3 juni 2022 voor het eerst geformeerd over de acties die naar aanleiding daarvan zouden worden ingezet.⁵
- Op 1 juni 2022 is de 'Subsidieregeling kosteloze rechtsbijstand procedures rondom uithuisplaatsing en gezagsbeëindiging minderjarigen voor gedupeerde ouders herstelregelingen kinderopvangtoeslag' gepubliceerd. Op grond van deze subsidieregeling is kosteloze rechtsbijstand mogelijk voor gedupeerde ouders die zich met bijstand van een advocaat willen verweren tegen een uithuisplaatsing of gezagsbeëindiging.
- Op 25 oktober 2022 is met terugwerkende kracht tot 1 januari 2022 de regeling vrijstelling griffierechten voor gedupeerde ouders herstelregelingen kinderopvangtoeslag gepubliceerd. Op grond van deze regeling hoeven gedupeerde ouders geen griffierecht te betalen in procedures over herstel van het gezag. Met de bestaande Regeling griffierechten burgerlijke zaken was al geregeld dat – kort gezegd – geen griffierecht wordt geheven voor de indiening van een verzoekschrift of verweerschrift in verband met de ondertoezichtstelling en in verband met de beëindiging van het gezag.
- Op 15 september 2022 hebben u, de betrokken wethouders namens de gemeenten, de staatssecretaris van VWS en de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane besloten dat de aanpak UHP KOT in 2023 wordt voortgezet.
- Op 1 november 2022 heeft u de Tweede Kamer voor het laatste geïnformeerd over de voortgang van de aanpak en de voortzetting daarvan in 2023.⁶
- De Tweede Kamer heeft op 4 april 2023 de Tijdelijke wet uitwisseling persoonsgegevens UHP KOT, inclusief enkele amendementen, aangenomen. Met de wet worden – kort gezegd – de volgende doelen gediend:
 1. het verkrijgen van inzicht in de groep van UHP KOT-ouders en de UHP KOT-kinderen;
 2. het doen van een ondersteuningsaanbod aan de UHP KOT-ouders;
 3. het reflecteren op het eigen handelen door de raad voor de kindbescherming, gecertificeerde instellingen en de gerechten inzake de dossiers van de UHP KOT-kinderen;
 4. het kunnen verrichten van wetenschappelijk onderzoek naar de samenhang van de kinderopvangtoeslagaffaire en uithuisplaatsingen;
 5. het informeren van UHP KOT-ouders en UHP KOT-kinderen over wat er met de persoonsgegevens is gedaan.
- Het wetsvoorstel is nu aanhangig bij de Eerste Kamer. Op 19 mei 2023 is de memorie van antwoord verzonden. De Eerste Kamer heeft het wetsvoorstel op 30 mei 2023 als hamerstuk behandeld.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
5 juni 2023

Ons kenmerk
4602592

Onderzoek

- Parallel aan de aanpak is er behoefte aan onafhankelijk onderzoek naar de vraag of er in het geval van de gedupeerde ouders en gezinnen (als gevolg van de problemen rond de kinderopvangtoeslag) anders is gehandeld dan bij gezinnen die niet zijn geraakt door de problemen rond de kinderopvangtoeslag.⁷
- De Inspectie Justitie en Veiligheid doet onderzoek naar de vraag hoe jeugdbescherming omging met gedupeerde gezinnen. Op 1 november 2022 heeft de IJenV de resultaten van het eerste deelonderzoek

⁵ Kamerstukken II 2021/22, 31839, nr. 1027.

⁶ Kamerstukken II 2022/23, 31839, nr. 909.

⁷ Kamerstukken II 2020/21, 35927, nr. 79.

gepubliceerd. De resultaten van het tweede deelonderzoek worden in september 2023 verwacht.

- Daarnaast heeft u, na een toezegging tijdens het debat op 12 mei 2022, de onafhankelijke onderzoekscommissie "Commissie onderzoek uithuisplaatsingen in relatie tot de toeslagenaffaire" (de commissie Hamer) ingesteld die onderzoek doet naar het verband tussen de problemen met de kinderopvangtoeslag en uithuisplaatsingen. De commissie informeert de Tweede Kamer zelf over haar voortgang en werkwijze.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
5 juni 2023

Ons kenmerk
4602592

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

Er is geen informatie die zich niet leent voor openbaarmaking.